

בס"ד. תוכן קצר מחלק מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, בעת ה"יחידות" עם הרה"ג הרה"ח הר"ר שניאור-חיים הכהן שי' גוטניק. יום ועש"ק פ' דברים, ה' מנ"א, תשכ"ז.

רשימה פרטית — בלי אחריות

א. (הרש"ח שי' הכהן גוטניק נכנס בשעה 12 לערך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א קיבלו במאור פנים, וכל משך זמן ה"יחידות" הי' מאוד "אויפגעלייגט". כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה אליו, ואמר:)

אנחנו נשוחח, אולם אתם תשימו-עין על השעון, כדי שיהי' לכם מספיק זמן כדי לנסוע יחד עם הרב קליין שי' ל"כפר חב"ד" [ה"קאנטרי"] (וסיבב את השעון שעל השולחן לצדו).

אוצר החכמה

ב. (דובר ע"ד ההתעוררות שהיתה באה"ק בתקופת המלחמה [מלחמת ששת הימים, המו"ל], וסיפר הרש"ח שי' שבעת ביקורו האחרון באה"ק, אמרו לו רבנים וראשי ישיבות (אפי' מהמתנגדים), ובכלל המון העם, שהם מחפשים אמצעים איך לנצל את ההתעוררות הזו שהיתה בזמן שלפני המלחמה, בעת המלחמה ולאחר המלחמה. כי אף שהמצב אז לא הי' טוב, אבל הישוב היהודי הי' באחדות ובהתעוררות, אמנם, עתה הם מרגישים ששעת-הכושר עובר, וכואב להם מאוד על כך. והם אמרו, שקיוו שליוכאוויטש ("ופרצת") ינצלו את ההזדמנות ויפעלו משהו. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

לכן יצאתי אז ב"מבצע תפילין". וע"ד מצות תפילין מובא, שבכוחו לאחד את ישראל וכו'.

(דובר ע"ד "מבצע תפילין", ואמר הנ"ל, שראה שהאלוף אריק שי' שרון הניח תפילין ליד הכותל. וכן סיפר על מרת ב. תחי' גולומבוביץ, שבעלה נפל עקה"ש בעת המלחמה, וחיילי הגדוד שלו באו לנחמה וביקשו לעשות משהו לזכרו. וביקשה מהם, שהדבר הכי טוב הוא שיתחילו להניח תפילין, ונתנה להם זוגות תפילין, והם קיבלו את בקשתה וכו') (בעת שסיפר זאת, נראו דמעות בעיניו הק').

כמו"כ סיפר על ההתעוררות שהיתה באוסטרליה. בערב פרוץ המלחמה, הוא נסע לעיר עדלייד (אוסטרליה) לנאום שם, ובאמצע נאום נעמד יהודי על ספסל בבית-הכנסת, בפני הקהל, ואמר שהוא רוצה לומר משהו. אמרו לו לשתוק ולהתיישב, כי חשבו שהוא רוצה לערער על הנאום. אזי הוא פנה אליו ואמר שהוא

מוכרח "אויסרעדן עפעס פון הארצן", ונתנו לו לדבר. הוא עמד איפוא על הספסל, ואמר שרוצה להגיד שכל הקהל ישמע — שהוא יהודי! כל חייו הי' נציג אצל גויים, ואת ילדיו שלח לבית-הספר שלהם והתחנכו שם בחינוך נוצרי; אבל עכשיו שעם ישראל נמצא במצב של סכנה כזו, ברצונו להכריז בפומבי שהוא יהודי. ותפס את שני בניו שישבו לידו, וניענע אותם בחוזק רב, ואמר להם: אתם שומעים, אתם שומעים, אתם יהודים ואנחנו יהודים, וצריכים להשאר יהודים!).

ג. הנ"ל: מה לספר ב"כפר חב"ד" כאן [ה"קאנטרי"], כשאהי' שם בשבת? כ"ק אדמו"ר שליט"א: ספרו להם על ההתעוררות שראיתם בארץ-ישראל בכלל, ובאוסטרליה בפרט.

ד. הנ"ל: ברצוני לדבר על דבר שמעיק לי, ובטוחני ששאלה זו הנני שואל בשם כלל ישראל — שהרי גם הוא וגם כלל ישראל לא היו רוצים לצום בתשעה-באב. ברמב"ם (הל' מלכים פי"א ה"ד) יש פסק-דין בנוגע לסדר של הגאולה. ובעת ה"יחידות" לפני ג' שנים, הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א את פס"ד הרמב"ם, ושאל אותי שאלה שלא עניתי עליה אז, והדבר העיקר לי במשך כל הזמן. לכן, ברצוני לתרץ את השאלה הזאת עכשיו.

בעת ה"יחידות" הנ"ל דובר ע"ד ארץ-ישראל, והזכרתי שיש אומרים שנמצאים כבר בתקופת "אתחלתא דגאולה". כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא אז נגד דברים אלה, ושאלני מנין הנני לוקח את זה?! עניתי, שכמדומני ששמעתי זאת בשמו של האדמו"ר מגור [בעל ה"בית ישראל" זצ"ל, המו"ל]. כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר אז עד"ז את דברי הרמב"ם הנ"ל, שפוסק שלכל לראש צ"ל "יעמוד מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו וכו', ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה'" — ושאלני: איך אתם יכולים לומר שזה "אתחלתא דגאולה"? האם יש איש כזה?! ושאל שוב: אימרו, האמנם יש איש כזה? וכן שאל גם פעם שלישית, ולא עניתי. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, איך אתם יכולים לומר שזה "אתחלתא דגאולה", הרי הגאולה צ"ל כפי הסדר דוקא, ושתקתי.

מאז כואב לי כל הזמן מדוע לא עניתי, ברצוני איפוא לתרץ עתה שאלה זו: אם הנ"ל ("יעמוד מלך מבית דוד וכו'") הוא אמנם תנאי ל"אתחלתא דגאולה" — מענתי הוא שיש הליובאוויטשער רבי!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: העולם יש לו טענות אלי, והנני רואה שגם לכם יש טענות אלי. לי יש טענות לעולם, ויש לי גם טענות אליכם.

מה שכתוב ברמב"ם שיהי' איש (שיכוף כל ישראל וכו'), אין הכוונה בזה רק בכח — הכוונה היא בפועל. דהיינו, שאיש זה ילך ("ארומגיין") ויכוף

(“צווינגען”) את כל ישראל לקיים תורה ומצוות. מובן, שאין הכוונה שהוא בעצמו ילך לכל אחד ואחד, שהרי זהו דבר בלתי אפשרי — כ”א השלוחים שלו, ושלוחי השלוחים עד מאה. ובשבילי הי’ מספיק, שהם רק ילכו ויגידו ליהודים שצריך לשוב לתורה ומצוות, וזה עצמו כבר הי’ מסייע ומביא לידי קיום ה”ויכוף” (כפשוטו) — ואז, יוכלו לדבר ע”ד “אתחלתא דגאולה”.

הנ”ל: אינני רואה שייתכן דבר כזה, שהוא “יכוף כל ישראל”, אפילו ע”י השלוחים. אולי יש לומר שהפי’ ברמב”ם הוא (לא שצ”ל כן בפועל, שכל עם ישראל ישוב ויקיים תומ”צ, אלא), שיש איש שרוצה לעשות כן ומתעסק בכך? כ”ק אדמו”ר שליט”א: אני מדבר אליכם אודות ענינים שהם למטה מעשרה טפחים, ואתם “מטפסים” לי למעלה מעשרה טפחים (“איך רעד מיט אייך וועגן ענינים וואס זיינען למטה מעשרה טפחים, און איר קריכט מיר למעלה מעשרה טפחים”)! ...

הכוונה כאן אינה בכח כ”א בפועל. אין זה דרוש, זהו פסק-הלכה ברור, ואין שום פוסק שחולק על הרמב”ם בזה (ומכאן הוכחה שמסכימים לדבריו — ראה שד”ח כללי הפוסקים ס”ו סק”א). מביאים לי מהרמב”ן (על שה”ש) או מהירושלמי (ריש ברכות. וכ”ה בשהש”ר פ”ו, י) — אולם כ”ז הוא ע”ד הדרוש. [והמסתמך על מדרשים וכו’ בענין זה ולא על פס”ד הרמב”ם, הרי זה בדוגמת הרוצה להתחיל קדושת שבת מן הבוקר ועד הבוקר — כיון שהרשב”ם מפרש כן בפירושו עה”ת (ראה בראשית א, ה)]. ופשוט שדברי הרשב”ם כאן אינם אלא ע”ד הדרוש. ולענין הלכה — באם יעשה מלאכה אז (בשבת), מובן שיהי’ חייב סקילה, שהרי דרוש בפסוק הוא ענין אחד, וענין בהלכה הוא דבר אחר. וההלכה היא כלשון הרמב”ם, שיהי’ איש ש”יכוף כל ישראל”. אולי לא “כל ישראל” ממש, אולם לכל-הפחות רובם ככולם.

ה. הנ”ל: כיצד עושים זאת?

כ”ק אדמו”ר שליט”א: צריכים לומר להם שהעם היהודי צריך לשוב לתורה ומצוות. כשאתם תחזרו חזרה [לאוסטרליה], עליכם לנאום בנוגע לתפילין, כשרות ושבת.

הנ”ל: את זה אמרתי בשבת שעברה, ואת זה אמרתי בשנה שעברה, ואם כן מה זה יוסיף לקהילה שלי עתה יותר מבעבר?

כ”ק אדמו”ר שליט”א: אין להתבייש. יש לחזור עוה”פ על הדרשה שאמרתם בשנה שעברה — אשר יהודים יניחו תפילין, וישמרו כשרות ושבת וכו’.

א’ ממנהיגי הקהילה באוסטרלי’ ביקר אצלי. ומסר דו”חות מאסיפות שונות

בעניני העולם שהשתתף בהן, באמרו, שמדברים ומדברים אך לא עושים כלום. ממילא, הוסיף, הגיע למסקנא שהדבר היחידי שניתן לעשות — הוא הענין של תורה ומצוות ויהדות. שאלתי אותו, אם כן, כשתחזרו למלבורן, מדוע לא תדפקו על השולחן ותאמרו: רבותי, שלחתם אותי להשתתף באסיפות, אמנם האסיפות אינן שוות מאומה ("די קאנפערענסן זיינען גארנישט ווערט"); בואו איפוא ונצא עתה בקריאה ("רוף") לכל הקהילות שיחזרו לתורה ומצוות, שזהו הדבר היחידי שיש! ענה לי הנ"ל, שבאם יעשה כן, יביטו עליו כמשוגע — פתאום הוא חוזר ומדבר אודות ענין שמעולם לא הי' נוגע...

כמו"כ הי' אצלי א' ממנהיג מפא"י, מר ה., וגם הוא אמר כנ"ל שהאסיפות וכו' אינן מועילות כלום ליהודים. אמרתי לו, אם כן, אפשר אתם תראו דוגמא-חי' ותחזרו ליהדות, ותתחילו בהנחת תפילין? וענה לי, שאע"פ שהוא גילה לפני את נשמתו, בכל זאת אינו יכול לתאר לעצמו, שכשיחזור לארץ, הנה לפתע בבוקרו של יום שני אחד יקום ויכנס ל"לאונדזש" (סלון) שלו ויניח תפילין. אח"כ תכנס לשם אשתו, שהוא חי עמה כבר למעלה משלושים שנה, והיא תראה איך שהוא עומד עטור תפילין בפניה — הוא פשוט יתבייש ממנה, והיא תחזיק אותו למשוגע... אמרתי לו, שהוא טועה, שהרי הוא בעצמו יודע שצריך לעשות את זה, ויש להתחיל לשוב אל אידישקייט, ע"י הנחת תפילין — ובכל זאת הוא מתבייש מאשתו. וזאת, בה בשעה שאינו יודע כלל שגם אשתו יודעת שזוהי הדרך, וכך יש לעשות, אלא שהיא מתביישת ממנו — כך, שאחד מתבייש מפני השני.

וכן הוא גם בנדו"ד, שהנכם מתביישים לנאום נאום שנאמתם בשנה שעברה, למרות שאתם יודעים שצריך לומר את זה. באם היתה ברירה, שהיו באים ואומרים לי דרך אחרת — ניחא, אולם הרי אין שום דרך אחרת, שהרי ניסו את הכל ולא הועיל. אם כן, מדוע לא ינסו את האופן האמיתי, לקיים תורה ומצוות, ולומר ליהודים שיהיו במשך שנה אחת "עם התורה"! (ואח"כ אמר:) עשרים וארבע שעות ישמרו תורה ומצוות ("פיר און צוואנציק שעה זאל מען היטן תורה ומצוות")!

הנ"ל: איך זה ייתכן? אני אמנם אחזור לקהילה שלי, ואולי עוד אחד יחזור לקהילה שלו, ונגיד לקהילות: יהודים, כל הניסים שראינו בארץ-ישראל היו בכדי לומר ליהודים שצריך לחזור לתומ"צ — אולם אין זה עדיין "כל ישראל"!!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ראשית, כשאתם תעשו זאת, גם שני יעשה זאת, וכן שלישי ורביעי, ואי-אפשר לדעת עד היכן יגיעו הדברים. ושנית, בענין זה הרי יש עוד פס"ד ברמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד), שהעולם שקול, וכל יחיד צריך לחשוב שעם מעשה א' שלו ("עשה מצוה אחת") ביכולתו להכריע — "מ'זאל זיין אט

דער וואס דער כופה דארף האבן". ממילא אינני יכול לדעת, ואי-אפשר לדעת, שכאשר אתם תחזרו [לאוסטרליה] ותכריחו יהודי שיהי' שומר תומ"צ — אולי היהודי הזה, עם שמירתו את התורה שלו, הי' מכריע לעשות את הרוב.

ו. ה"נ"ל: אני מקבל ע"ע לומר זאת, ואני אעשה את זה. אך עתה הרי ערב תשעה באב, ואני אסע חזרה לאוסטרליה לאחר תשעה באב. יש הרי ענין של "בעתה" ו"אחישנה", ואיתא בחז"ל (ראה סנהדרין צח, א) שהדבר תלוי באם יהי' מצב של "זכו" או "לא זכו" — "כולו זכאי" או "כולו חייב". אולם הרמב"ם אומר שמוכרח סדר כזה דוקא, וממחז"ל אנו רואים אחרת (שלא-דוקא שצ"ל "כולו זכאי")?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: נו, איך אתם מבינים? הרי גם הרמב"ם ידע את דברי חז"ל שאתם יודעים, ואעפ"כ זהו הפס"ד שלו (שצ"ל ויכוף כל ישראל וכו') — "כולו זכאי".

ומה שהנכם אומרים שייתכן גם מצב של "כולו חייב" — הנה הסאטמאר, הרב קצנלבויגן ומ.ש. (כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר את שמו הק' הראשון ושם המשפחה) לא יאפשרו את זה ("וועלן דאס ניט צולאזן"), וממילא, אודות "כולו חייב" אין לכם מה לדבר, והדרך היחידה היא שיהי' "כולו זכאי".

ובאם יש לכם טענות — דאגו שיהי' "כולו זכאי", שעיי"ז יקויים הגדר והתנאי הראשון של "אתחלתא דגאולה". וגם לאחר-מכן, אפילו כשכבר יהי' כן ("כולו זכאי"), עדיין יהי' ספק אם הוא משיח או לא — אבל לכל-הפחות תוכלו לדבר אלי ע"ד ענין של "אתחלתא דגאולה".

ז. כ"ק אדמו"ר שליט"א: ג' פעמים בדורנו ובזמננו נתן לנו הקב"ה הזדמנות שהיתה יכולה להיות "אתחלתא דגאולה", ואנו החמצנו את ההזדמנות — ואשמים בכך הם המנהיגים.

ההזדמנות הראשונה היתה — בשנת תש"ח.

אתם הרי יודעים שהנני עוסק בלהט ("איך קאך זיך") בפירוש רש"י. ובכן, רש"י בפירושו (בראשית ז, יב) מביא בנוגע למי-המבול ש"כשהורידן הורידן ברחמים, אם יחזרו יהיו גשמי ברכה", היינו, שהקב"ה חיכה כדי לראות איך הם יתנהגו, אם הגשמים יהיו גשמי ברכה, או ח"ו להיפך.

ועד"ז הוא בנדר"ד:

בתש"ח הוריד הקב"ה גשמים שהיו יכולים להיות גשמי ברכה, והמנהיגים נעמדו אז באותו זמן להתווכח אם כן יזכירו [ב"מגילת היסוד", המו"ל] את שם ה', או שלא יזכירו בו את שם ה'. — תארו לעצמכם איזה זמן הי' אז: אפילו "רוסקע

פאנייע" [השלטון הרוסי] נעמד ("אנגענומען") בעד כלל ישראל — נגד אנגליה! אתם יכולים לתאר זאת — אנגליה רצתה להשמיד (ח"ו) את עם ישראל, והוא נעמד בעדנו ורצה עבורנו! היתה שעת־הכושר והחמיצו את זה.

הפעם השניה היתה (שעת־הכושר) בעת "מבצע סיני" [בשנת תשי"ז], שאז ניסו אותנו. ואילו היו בני"מ מאמינים שלא ה"מיג"ס" [כלי־נשק] הצרפתיים ולא המטוסים האנגליים הביאו לנו את הישועה ליהודים — אולי הי' אחרת.

אולם מעולם טרם היתה כזאת שעת־הכושר וכזו התעוררות כפי שהיתה [השנה] בימים שלפני מתן־תורה [בעת "מלחמת ששת הימים"], שאז עמד עם ישראל במעמד ומצב של אחדות נפלאה ושל "נעשה ונשמע", ואם היו מנהיגי ישראל מנצלים את ה"נעשה ונשמע" שלהם לתומ"צ — אזי הי' המצב לגמרי אחרת היום!

תארו לעצמכם, ניגשו לאברך בא"י ואמרו לו, הנח את אשתך והילדים, קח "עוזי" [אקדח] ולך להתייצב ב"אל עריש". ולמרות שאין מלחמה שלא יהי' בה סירוב כלשהו [מחיילים] — אך כאן לא הי' סירוב משום אדם אשר בשם ישראל יכונה. ממילא, הלך האברך והתייצב ב"אל עריש". ושם (ב"אל עריש") נלחמה התומ"צ, והשכינה היתה למטה מעשרה טפחים אצל אותו חייל שעמד על הגבול של ארץ־ישראל.

בני"מ איפוא היו מוכנים אז, ואמרו "נעשה ונשמע" מבלי לשאול שאלות, מדוע עליו לעמוד שם ומדוע עליו ללכת לשם וכו'. הרי אילו היו מנהיגי ישראל אומרים לו לאחר־מכן, שאת אותם הכוחות שהוא גילה אז, עליו לנצל זאת עכשיו לגבי תומ"צ, וגם כאן לומר "נעשה ונשמע" — הי' עם ישראל מוכן לעשות את זה, והמצב הי' לגמרי אחרת. אולם הם שתקו, והחמיצו את ההזדמנות. וזהו בגלל שמנהיגי ישראל התביישו לומר לעם ישראל את האמת, שכעת צריך לשוב לתומ"צ.

ועפ"ז יכולים להבין ענין ההתחלה של הארבעה חלקי השו"ע: לכאורה, היה מתאים שבסעיף הראשון של החלק הראשון "אורח־חיים", יהי' כתוב לכל־הפחות אודות שלושה עיקרי האמונה של הרמב"ם — וא"כ מדוע השו"ע מתחיל דוקא בפס"ד הרמ"א ע"ד "ואל יבוש מפני המלעיגים"? ! אלא, באם אין מקיימים את ה"לא יבוש מפני המלעיגים", ה"ז מונע את היהודי מלקיים את כל חלק ה"אורח־חיים" וכל שאר חלקי השו"ע.

הנה, אתם רואים, הרי דיברתי עם הפרזידנט שלכם (כנ"ל) והוא מגלה את האמת (שהדרך היחידה היא — קיום תומ"צ), אלא שהוא מתבייש לתת דפיקה על

השולחן ולומר: יהודים, שמרו תורה ומצוות; כמו"כ דיברתי עם מנהיג מפא"י, והוא מתבייש מאשתו להתחיל להניח תפילין; ואתם, מתביישים לחזור עזה"פ על נאום שנאמתם בשנה שעברה!

אולי הנני אומר דברים חריפים מדי, אולם המנהיגים "פשטו את הרגל" בענין "אל יבוש מפני המלעיגים". הם מתביישים לומר את האמת, וזה מעכב את הגאולה. ממילא, יש לקחת א"ע ולומר ליהודים את מה שצריך. — אני התחלתי עם [מבצע] תפילין, וקויתי שעי"ז יוכלו להגיע לאחר-מכן לכשרות ולשבת ולכל התורה כולה.

ז. הנ"ל: כ"ק אדמו"ר שליט"א תובע שצ"ל שמירת התומ"צ, ולכל-הפחות שיהי' רוב ישראל השומרים תומ"צ. אמנם, הי' גנרל [האלוף אריק שרון] שעמד יום א' והניח תפילין ליד הכותל, אבל מה זה מועיל לגבי מחר ומחרתיים? הרי אז שוב אי-אפשר לצרפו למנין הרוב?!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הוא הניח תפילין באותו יום, והוא הי' מניח גם למחרת באם היו הולכים אליו, אל אריק שרון, למחרת. הוא הי' מניח תפילין גם למחרת, אלא שאף א' לא הלך אליו.

ח. הנ"ל: האם בני"י יקשיבו באם ידברו אליהם אודות תורה ומצוות? כ"ק אדמו"ר שליט"א: כן, עם ישראל יקשיב! ולא רק הצעירים ("טינאידז'ער") בלבד, כ"א גם בני הארבעים הנמצאים כבר בדרכי החיים השונות — אף הם מוכנים להקשיב אל האמת, באם מנהיגי ישראל רק יאמרו להם על כך.

הנ"ל: האם החמצנו כבר את שעת-הכושר הנוכחית? עדיין לא מדאי מאוחר? כ"ק אדמו"ר שליט"א: לא. כעת הוא חודש אוגוסט [ימי הנופש], ובאם יפעלו עתה כראוי, והשלוחים יבצעו את שליחיותיהם ויאמרו לציבור את האמת — יוכל להתקיים ה"ויכוף"! (והמשיך:) הנני רואה שאינכם מקבלים את הדברים! הנ"ל: הנני מקבל כל מלה, אלא שאין ברצוני לקבל זאת [כתנאי לגאולה].

כ"ק אדמו"ר שליט"א: נו, ברצונכם להתווכח...

ט. (אח"כ שאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א, מתי נוסע חזרה? וענה, ביום רביעי, ביום (אחה"צ). ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיכנס להפרד ("געזעגענען"), אחר חצות. הנ"ל שאל, אולי אפשר לפני חצות? ועשה כ"ק אדמו"ר שליט"א תנועה בידיו הק' לחיוב. ואח"כ אמר:)

הרי עומדים בעש"ק "חזון", ומסתמא שמעתם את השיחות שלי שבזמן זה צ"ל בשמחה. בואו ונהי' בשמחה, וצאו והתוועדו עם יהודים, וספרו להם אודות ההתעוררות שהיתה [בתקופת המלחמה].

ויעזור הקב"ה שאכן תהי' כבר הגאולה העתידה. אינני מתכוון שתהי' בעתיד, הרי אין זמן ואין לי זמן, אלא הכוונה עכשיו בהווה, שכבר תהי' הגאולה, ואתם תסייעו לכך.

*

מאת 23/08/2018

ביום ד', יו"ד מנ"א, נכנס הרח"ש שי' גוטניק להפרד מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ואמר: "באם ימלאו את הענין של "הקהל", הוא (משיח) עוד יכול להגיע השנה".

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 178